

Heidelberglaan 8, Utrecht

CBE, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht

***College van beroep
voor de examens***

ex artikel 7.60 van de Wet op het hoger
onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

UITSpraak

Datum

5 oktober 2011

Onderwerp

beroep [appellant]

Ons kenmerk

CBE/K 11 08 035

Faxnummer

(0)30 253 77 70

Telefoon

(0)30 253 30 75

E-mail

cbe.jz@uu.nl

Blad

Blad 1 van 3

Het College van beroep voor de examens aan de Universiteit Utrecht (hierna: het College) heeft de volgende uitspraak gedaan op het beroep van:

[appellant], te [woonplaats], hierna appellant,

tegen

de examencommissie Farmacie van de faculteit Bètawetenschappen, hierna verweerster.

I. Ontstaan en loop van het geding

Appellant heeft beroep ingesteld tegen het besluit van verweerster van 26 augustus 2011. Het College heeft het beroepschrift doorgezonden aan de voorzitter van de examencommissie. De voorzitter van het College heeft op grond van het Reglement van orde besloten in te stemmen met het verzoek van verweerster om de poging tot minnelijke schikking achterwege te laten, aangezien er al overleg tussen partijen heeft plaatsgevonden. Op 6 september 2011 heeft het College een verwoordschrift ontvangen.

Het beroep is behandeld ter openbare zitting van het College op 13 september 2011, waar appellant is verschenen, vergezeld van [zijn gemachtigde], [de zus van appellant], vergezeld van [haar gemachtigde]. Verweerster is vertegenwoordigd door [haar secretaris], bijgestaan door [de docent van het vak FA-305].

II. Motivering

Verweerster heeft appellant op 26 augustus 2011 medegedeeld dat hij op grond van fraude bij het tentamen van vak FA-305, in samenhang met de eerder geconstateerde fraude op 9 februari 2011, de volgende sancties krijgt opgelegd: ongeldig verklaring van het tentamen, aantekening van fraude voor het tentamen in Osiris, volledige uitsluiting van deelname aan alle tentamens of andere vormen van toetsing voor een periode van 12 maanden en het advies de opleiding te verlaten.

Appellant heeft in zijn beroepschrift en tijdens de zitting onder meer het volgende naar voren gebracht.

Het grootste gedeelte van de lesstof bestond uit theoretische vragen. Hij stelt dagenlang samen met zijn zus te hebben gestudeerd en hetzelfde studiemateriaal, waaronder samenvattingen en de Animation Quiz 1 – Elisa enzyme, te hebben gebruikt. Het is daarom niet verwonderlijk dat zij overeenkomende antwoorden hebben gegeven.

Van de 24 tentamenvragen valt 50%, gezien wat is aangedragen door de examencommissie, buiten het fraudevermoeden. Per vraag waar volgens de examencommissie te veel overeenkomsten zijn, heeft appellant aangegeven waar het antwoord op gebaseerd is. Hij stelt dat voldoende onderlinge afwijkingen te vinden zijn. Er zijn ook vorm- en stijlverschillen. De examencommissie heeft geen onomstotelijk bewijs geleverd dat fraude is gepleegd, terwijl bij een vermoeden de bewijsconstructie een belangrijke rol speelt (LJN BD4153, ro. 3.4.2).

Bovendien hebben appellant en zijn zus helemaal vooraan gezeten tijdens het tentamen. De docent zat ongeveer twee meter voor hen en er waren nog twee surveillanten aanwezig.

Verweerster heeft onder meer het volgende naar voren gebracht.

Naar aanleiding van de melding van fraude van de docent van het vak FA-305 heeft verweerster onderzoek gedaan. In dit onderzoek zijn alle vragen onderzocht op overeenkomsten. De conclusie is dat de antwoorden van appellant en zijn zus teveel overeenkomen inclusief kromme redeneringen en frasering. Verweerster stelt dat het op grond van samen studeren dezelfde antwoorden geven niet voor de hand ligt aangezien bij elk tentamen nieuwe vragen worden gemaakt. Verweerster heeft voor een second opinion een taalkundige laten analyseren of er kans was dat de waargenomen overeenkomsten tussen de tentamens van appellant en zijn zus terug te voeren zouden kunnen zijn op het feit dat zij samen het hertentamen hadden voorbereid. De deskundige oordeelt in zijn rapportage van 31 augustus 2011 dat de inhoud van de antwoorden zeer op elkaar lijken en dat zeer veel identieke woorden worden gebruikt. Hij heeft de antwoorden van appellant en zijn zus vergeleken met de antwoorden van de 60 andere studenten die hetzelfde hertentamen hebben gemaakt. De deskundige komt tot de conclusie dat de antwoorden van de andere studenten op normale wijze verschillen. De variatie in inhoud van antwoorden en formulering is tamelijk groot, zoals je ook zou verwachten. Geen van de formuleringen die de andere studenten in hun antwoorden hebben gebruikt, lijkt ook maar in de verte op die van appellant en zijn zus.

De deskundige heeft vragen 7 en 9 uitgelicht aangezien zij met weinig punten zijn beoordeeld, dus fout beantwoord. De kans op gelijke formuleringen bij foute antwoorden is kleiner dan de kans op gelijke formuleringen bij goede antwoorden. De deskundige concludeert dat de kans op het grote aantal gelijke antwoorden in combinatie met het grote aantal gelijke formuleringen zo klein is dat van toeval geen sprake kan zijn. Hij oordeelt dat de gelijke formuleringen niet terug te voeren zijn op het gezamenlijk voorbereiden van het tentamen maar dat zonder twijfel sprake is van kopiëren van antwoorden waarbij hij de indruk heeft dat de zus van appellant antwoorden heeft overgenomen van appellant. Tijdens de zitting heeft verweerster desgevraagd meegedeeld dat bij vraag 7 meerdere antwoorden mogelijk zijn maar dat het gegeven antwoord Elisa voor de hand ligt maar het moet gericht zijn op modificaties. Bij vraag 9 wordt naar drie oorzaken gevraagd. Denaturatie is een goed antwoord maar dat is te weinig. Er worden veel details gegeven terwijl normaal gesproken andere antwoorden worden gegeven.

Niet alle collegezalen zijn voor tentamens geschikt maar er zijn niet meer beschikbaar. Fraude is in de ene zaal beter te constateren dan in de andere zaal. De zaal waarin dit tentamen werd afgelegd heeft bankjes met schotjes. Surveillanten kunnen dus alleen van bovenaf iets constateren.

Het College overweegt naar aanleiding van de gedingstukken en hetgeen ter zitting naar voren is gebracht het volgende.

Artikel 5.12 van de Onderwijs- en examenregeling Bacheloropleiding Farmacie 2010-2011 (OER) bepaalt wanneer sprake is van fraude en plagiaat en bepaalt tevens hoe in die gevallen te handelen. Lid 1 van dit artikel luidt: "Onder fraude en plagiaat wordt verstaan het handelen of nalaten van een student waardoor een juist oordeel over zijn kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt."

De examencommissie heeft ten behoeve van de onderbouwing van haar oordeel dat sprake is geweest van fraude bij het tentamen FA-305 een taaldeskundige geraadpleegd die de antwoorden van appellant en zijn zus onderling met elkaar heeft vergeleken, alsmede met de antwoorden van de bijna 60 andere studenten die aan dit tentamen hebben deelgenomen. De analyse van deze taaldeskundige is op zichzelf helder. Tijdens de zitting van het College van Beroep voor de Examens zijn echter op enkele punten toch enige twijfels gerezen bij de onderbouwing die de examencommissie aan haar besluit ten grondslag heeft gelegd. Het College noemt hier meer concreet de volgende punten:

In zijn rapport heeft de taaldeskundige zijn vergelijking met name toegelicht aan de hand van een tweetal vragen (de vragen 7 en 9) die met weinig punten zijn gewaardeerd, omdat de kans op een gelijke formulering bij foutieve antwoorden veel kleiner is dan de kans op gelijke formulering bij goede antwoorden. Tijdens de zitting van het College is evenwel gebleken dat het antwoord op vraag 9 weliswaar met weinig punten is gewaardeerd, maar de oorzaak daarvan is niet gelegen in het feit dat hetgeen daar is geantwoord fout is. In de vraag werd naar 3 mogelijke oorzaken van activiteitsverlies gevraagd. Het door beide studenten gegeven antwoord was op zichzelf wel goed, maar onvolledig omdat zij maar 1 mogelijke oorzaak hebben genoemd. Aldus vormt vraag 9 een minder goed vergelijkingsobject.

Vraag 3, waarvan het antwoord volgens de vakdocent echt onjuist is, zou gelet op het voorgaande een betere vergelijkingsmaatstaf bieden. Van de zijde van de studenten is aangegeven dat de vergelijkbaarheid van hun antwoord hier is veroorzaakt door het feit dat zij gezamenlijk voor het tentamen hebben gestudeerd; de studenten hebben de passage in de door hen gebruikte samenvatting aangegeven waaraan het antwoord is ontleend (productie 2, pagina 1 onderaan). Het betreft hier een samenvatting waarvan appellant stelt dat deze niet door hem en zijn zus zelf is gemaakt, maar een samenvatting is die bij meerdere studenten bekend is en onder hen ook ten behoeve van de bestudering van de stof wordt verspreid. Nu tijdens de zitting geen uitsluitel kon worden gegeven over de vraag in hoeverre ook andere studenten een vergelijkbaar fout antwoord op vraag 3 hebben gegeven, kan het College niet beoordelen in hoeverre de vergelijkbaarheid van het antwoord op vraag 3 kan worden aangevoerd ter onderbouwing van een door appellant en zijn zus gepleegde fraude. Ook van de antwoorden van appellant en zijn zus op vraag 7 zou om deze reden beter gespecificeerd kunnen worden welke woorden fout geantwoord zijn en in hoeverre ook andere studenten een vergelijkbaar fout antwoord hebben gegeven. De algemene opmerking in het advies van de taaldeskundige dat de antwoorden van de bijna 60 andere studenten bij dit hertentamen op de normale wijze van elkaar verschillen en dat de variatie in inhoud van de antwoorden en de formulering ervan tamelijk groot is, is voor dit punt onvoldoende specifiek.

Gelet op de aldus gerezen twijfel omtrent de thans voorliggende onderbouwing van het besluit tot het opleggen van een sanctie wegens geconstateerde fraude, komt het College tot het oordeel dat het besluit vernietigd dient te worden wegens het ontbreken van een voldoende draagkrachtige motivering.

III . Uitspraak

Het College,

recht doende,

- I. Verklaart het beroep van appellant gegrond.
- II. Vernietigt de beslissing van verweerster van 26 augustus 2011.
- III. Draagt verweerster op om binnen twee weken een nieuw besluit te nemen en daarbij de overwegingen van het College in deze uitspraak in acht te nemen.
- IV. Bepaalt dat deze uitspraak in afschrift wordt verzonden aan partijen, aan het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht, aan het bestuur van de faculteit Bètawetenschappen, en verkrijgbaar wordt gesteld voor belangstellenden.

Aldus vastgesteld te Utrecht op 13 september 2011 door mevrouw mr. G.T.J.M. Jurgens, voorzitter, mevrouw dr. E.J.A. Broekhuis, de heer dr. P.J. Engelen, de heer drs. L.C. Palm, de heer T.D. Sigterman, leden, in tegenwoordigheid van mevr. X.L. Westenburg LL B, secretaris, en bekend gemaakt op 5 oktober 2011.

Was getekend,

mevrouw X.L. Westenburg LL B,
secretaris

mevrouw mr. G.T.J.M. Jurgens,
voorzitter

Ingevolge de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek kan door belanghebbenden tegen deze uitspraak beroep worden ingesteld bij het College van beroep voor het hoger onderwijs, Postbus 636, 2501 CN Den Haag. Het beroep dient te worden ingesteld binnen zes weken, welke termijn aanvangt met de dag na die waarop de uitspraak is verzonden.